

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemžni nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 53.

V Ljubljani, v ponedeljek 5. marca 1888.

Letnik XVI.

Vivant sequentes!

Dne 2. marca imela je Ciril-Metodova podružnica Št. Jakobsko-Trnovska v Ljubljani odborovo sejo. Razen poročil blagajnika in tajnika bil je med posameznimi nasveti tudi razgovor o konfesionalni šoli.

Odbor je bil soglasno te misli, da ima podružnica Ciril-Metodova kot šolska družba po svojih pravih pravico in po svojem namenu pa sveto dolžnost, da tudi svoj glas pridruži glasovom in prošnjam za versko šolo.

Ker pa so se čuli glasovi, da bo novi šolski zakon, ko bi bil vsprejet po predlogu Liechtensteinovem, Slovincem v narodnem oziru po mnogih kronovinah na kvar, in ker ima družba sv. Cirila in Metoda namen, pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi, zato je sklenil odbor, da pošlje podružnica do državnega zbora prošnjo za versko šolo z materinim učnim jezikom.

Z ozirom na vse to, in pa da se po nepotrebnem ne begajo duhovi med Slovenci, sklenil je odbor Ciril-Metodove podružnice Št. Jakobsko-Trnovske, da pošlje državnemu zboru nastopno prošnjo:

Visoki državni zbor!

V smislu pravil družbe sv. Cirila in Metoda § 2., ki se glasi: „Družbi namen je vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi“ — prosí podpisano načelnístvo Ciril-Metodove Št. Jakobsko-Trnovske podružnice naslednje:

Visoki državni zbor blagovóli:

1. Kar najprej mogoče v pretres vzeti šolsko vprašanje, in narodom avstrijskim izposlovati potom postavodajstva konfesijonelno šolo, torej Slovincem katoliško šolo.

2. Ker pa je napredek pri šolstvu mogoč le na edino pravi pedagogijski podlagi materinega učnega jezika, naj se privzame v dotični zakon določba, izvršujoča člen 19. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, ki bode zagotovila vsem

avstrijskim narodom v šolah materin jezik kot učni jezik, torej Slovincem slovenski učni jezik.

Načelnístvo Ciril-Metodove podružnice Št. Jakobsko-Trnovske v Ljubljani:

Dr. Fr. Papež,
predsednik.

A. Kalan,
blagajnik.

A. Karlin,
tajnik.

Radostni objavljamo to vest vrle podružnice Št. Jakobsko-Trnovske ter temu poročilu pristavimo te-le želje in pojasnila:

1. Vse podružnice Ciril-Metodove po Slovenskem prej ko prej pošljite po svojih odborih peticije državní zbornici v istem smislu.

2. Isto naj storé vsi slovenski krajni šolski svéti in vse slovenske občine, ki tega še niso storile, naj vložé enake prošnje, z občinskim pečatom potrjene.

To je potrebno, da se bodo poslanci naši mogli izkazati s peticijami mnogih zastopov poleg drugih skupnih podpisov, ker uprav v tem oziru strastno delujejo nasprotniki verski šoli.

To peticijo podpisati smé in mora vsak Slovinc, ki se drži gésla: Vse za vero, dom, cesarja! Kdor tega ne stori, ne ljubi ne vere, ne domovine svoje!

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 2. marca.

Kruto ravnanje z vojaki.

Na konci zadnje seje izročil je poslanec Schönerer predsednístvu neko interpelacijo do deželno-brambovskega ministra, v kateri pripoveduje o krutosti nekaterih častnikov proti prostim vojakom. Dne 15. februarija so nekateri vojaki čakali na kolodvoru v Vöcklabrucku, da bi se od ondot peljali v Linz. Slučajno pride tje artilerijski častnik vitez Platner, ki se nad nekim vojakom zadere, zakaj mu pravilno ne „salutira“? Vojak se izgovarja, da tega zato ne more storiti, ker v rokah drži svoje reči in plašč; ali častnik se za izgovor ne zmeni, ampak izdere meč in vojaka mahne po glavi, da se hudo ranjen zvrne na tla. V Welsu je pa neki častniški

namestnik po noči z mečem ubil nekega dragonca, ne da bi se bilo dozdej kaj čulo o preiskavi tega dogodka. Ker tako ravnanje med ljudmi vzbuja velike skrbi in zasluži najostrejšo kaznen, vprašajo g. ministra, so mu li omenjeni dogodki znani, in se je li potrebno ukrenilo, da se krivi po zasluženji kaznujejo, in enaki dogodki v prihodnje zabranjujejo?

Vknjižena posestva.

Že 8. oktobra 1886 je bil poslanec Sturm izročil samostalen predlog gledé izkaznic v zemljiških knjigah vpisanih posestev, s katerimi bi bilo posestnikom mogoče na posodo dobivati denar, ne da bi bilo treba dragega inventarenja, cenitve itd. Ker dotični predlog dozdej še ni prišel na vrsto, predlagal je dr. Sturm v zadnji seji, naj se omenjeni načrt brez posebnega vtemeljevanja v smislu §§ 19. in 31. opravičnega reda izroči justičnemu odseku, ki se vsled neke peticije kmetijske družbe linške s to rečjo že peča.

Predsednik dr. Smolka je pa odgovarjal, da omenjena paragrafa v tem slučaju ne veljata, ker zadevata le dostavke ali dodatke k stavljenim predlogom, vendar pa bode želji njegovi vstregel s tem, da dene prvo branje Sturmovega predloga na dnevni red prihodnje seje. To se je res zgodilo in je vtemeljevanje omenjenega predloga precej druga točka današnjega dnevnega reda še pred razpravo o plačah katehetov na ljudskih šolah, ki že dlje čaka rešitve, kakor Sturmov predlog. Ta preprijazna postrežljivost proti levičarjem zbudila je na desnici veliko nevoljo in med poslanci so se čule zaradi tega prav ostre obsodbe in opazke.

Legalizovanje.

Splošna razprava o legalizovanju je bila zadnjič dovršena in zbornica je soglasno sklenila pričeti posebno obravnavo, ki je bila prva točka današnjega dnevnega reda. Pri prvem paragrafu se je očitla cela kopa govornikov. Prvi med njimi je bil grof Kuenburg, ki je imel danes svoj deviški govor. Postave je sicer visoke in krepke, glas pa ima jako slab in so ga umeli komaj najbližnji sosedje, zlasti ker je bil med govorom velik hrup. Konečno je

LISTEK.

„Jezičnik“ v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

3. V VI., VII. in VIII. zvezku nam podaja mnogo staroslovenskih besed, o katerih je želeti, da se oživé tudi v novoslovenščini. Dozdej se je boril in prepiral „Jezičnik“ z jezikom brez jeze v marsikaterih književnih oblikah, pomenljivih besedah, občnih in posebnih imenih pa tudi v drugih rečeh slovenskih in slovanskih. Kazal je zlasti, kako naj se množi in olikuje novoslovenščina. Prva in prava hčerka veličastne staroslovenščine ima prva, je dejal, pravico do premoženja svoje matere. To premoženje pa se hrani nekako v veljavni knjigi: „Lexicon palaeslovenico-graeco-latinum“, katero je l. 1862 do 1865 na svetlobo dal prvi staroslovenski jezikoslovec Fr. Miklosich. Po tem slovstvenem hramu je

rađ stikal „Jezičnik“. Res, da so v njem besede, ki so popolnoma ostarele ali celó zamrle; pa so tudi take, ki se dajo še oživiti in pomladiti, krepke v koreninah, lepe v končnicah, temne nekoliko ali malo navadne, ki se pa dajo pojasniti ter pripraviti zopet v občno književno rabo. Koliko pridobi po tem jezik naš slovenski! Ker se pa ta staroslovenski slovar nahaja le v malokaterih knjigah, torej sem leta 1868 jel kar po njem popisovati besede, kakor so se jih prijemale mi oči, razun tistih, ki so dokaj razložene že v prejšnjih letnikih. Prav bi bilo, ko bi bil koj opustil obliko po razgovorih; pa — bodisi oblika katerakoli, da ima le novi „Jezičnik“ mnogo v sebi, morebiti več, kakor bi si človek mislil na prvi pogled. Ravnal sem se v pisavi največ po virih; torej se kaže tu in tam nekaka razlika.

Čim dalje sem prebiral in preiskaval po omenjenem staroslovenskem hramu, tem bolje sem spoznaval, kolik zaklad tiči v njem, kako olikan in bogat je jezik slovenski in kako zeló se pregrešajo oni, kateri mu očitajo, da je še neolikan in siromak. Je neolikan, je, in siromak — v njihovih glavah, da ne rečem — buticah! Vi pa, mladi učenci in blagi

rojaki moji! radi berite in preiskujte stare njegove spominke, pridno prebirajte mlado slovstvo njegovo ter vadite se marljivo jezika slovenskega, in

Jasno ko struna bo pel, zvonu enako donel,
Pričal vašo modrost na desno, na levo narodom.

Tako nam „Jezičnik“ (Cf. VI. in VIII. zvezek, uvod) sam naznanja, kakošen namen je imel s temi tremi letniki; da bi širje kroge soznanil saj z lepšimi in bolj rabljivimi besedami, brskal je po Miklosichevem slovarju staroslovenskem, ki je znan in pristopen le malo komu. Žal, da so tudi ti letniki „Jezičnikovi“ tako redki.

Prebirajoč v teh treh zvezkih na 137 straneh zbrane in pojasnjene besede staroslovenske, opazil sem z veseljem, da je že mnogo onih besed v zadnjih dvajsetih letih oživelo v novi slovenščini, da se je z njimi pomnožil zaklad živega našega jezika; mnogo je bilo tudi še skritih med narodom, katere so nam uveli marljivi slovstveniki v književno rabo.

To je kratek pregled prvih osmerih letnikov „Jezičnikovih“, ki nam pojasni namen in pomen teh letnikov. Ta prvi del je razen V. zvezka bolj slovniške in leksikalne važnosti, posebno za ono dōbo,

priporočal resolucijo, naj kmetijski posestniki pisem ne legalizujejo pri notarjih, ampak naj svojo voljo raje naznanjajo sodnijam. To smejo tudi sedaj, torej bi s to resolucijo ne bilo prav za prav nič pomagano.

Za njim sta govorila še Siegel in vladni zastopnik Hroušek, oglašeni so pa še trije govorniki, ki pridejo še vsi na vrsto. Ker bo tudi pri katerem drugih paragrafov še kdo govoril, ni upati, da bi razun te točke in k večjemu še Sturmov predlog katera reč danes prišla na vrsto, ker gré ura že na dve.

Učitelji slovenski, pozor!

(Dalje.)

Pa bodimo odkritosrčni ter postavimo se popolnoma na učiteljsko stališče. Bistvena sprememba pri oddaji službe je ta, da je službo oddajal prej škofijski šolski nadzornik, po nekodi je mogla vlada pritrditi. Kar je bil preje okrajni šolski nadzornik (Districts-Schulaufseher), to je sedaj okrajni glavar, ki pa posluša ali pa ne posluša c. kr. vladnega okrajnega nadzornika, kakor se že stvar zasuče, kajti okrajni glavar vsak sklep lahko ustavi, torej ima on vso oblast v rokah. Prej so res obetali, da bodo avtonomne občine nastavljalje učitelje, a v resnici imajo občine, ima dežela le pravico plačevati; vlada že stvar po svoje ukrene; javna tajnost, da je med deželami in c. kr. vlado prikrita in tiha vojska, ker dežele se branijo novih bremen itd. Učitelji so tedaj popolnoma v vladnih rokah, uprav pretečeno leto so v štajerskem deželnem zboru pokopali poslednjo avtonomno oblast občin napram premeščenju učiteljev. — Take so pravne razmere. — Poglejmo v šole.

Sploh znano je, da učitelji tožijo o sprideni mladini, tu in tam so nasvetovali že posebne hiše, v katere bi se pošiljali nepoboljšljivi otroci. Učitelji na Spodnjem Avstrijskem so prosili za vpeljavo šibe. Vprašamo pa, kaj more človeka sploh bolj krotiti, kakor strah božji, ki je začetek modrosti? Ako nima duhovnik drugega vpliva v šoli, nego da samo dve uri na teden v verouku poučuje, slabo je potem s tako šolo. Že oče nove šolske postave, pl. Hasner, je javno izrekel, da država noče cerkve iz šole izpodriniti; on je priznal blažilni vpliv sv. vere na mlada srca, a vendar kako je izpala njegova šolska postava? Boji se cerkve kakor sovražne oblasti, proti kateri se ne more zadosti zavarovati s paragrafi. Ako je Liechtensteinov predlog v tej stvari bolj pravičen cerkvi, vendar pravice drugim ne krati. Novo šolsko postavo so v raznih deželah razno izvrševali, torej so že tačas leta 1869 priznali pravice dežel do zakonodajstva v določenih mejah. Videti je bilo, da jih bode c. kr. vlada na Kranjskem bolj polagoma in brez hrupa izvršila. To je kazalo že imenovanje okrajnih nadzornikov. Tačas je tudi mene vlada imenovala nadzornikom. To je bila meni prava preglavica. Vprašal sem mnogo izkušenega gospoda, odločnega katolika, kaj mi je storiti, a odgovoril mi je: „Sprejmite to častno butaro; ker so Vas in Vam enake imenovali nadzornike, kaže, da vlada ne misli tako hitro postopati. Ako bodo potrebovali drugačnih mož, Vas bodo že odslovili.“ In tako je tudi prišlo. — Opravljal sem izročni mi posel, kakor sem vedel in znal. A takrat sem se do dobrega prepričal, da

mora šola na Kranjskem propasti, ako se ji duhovniki odtegnejo. Med duhovščino je bilo dvoje mnenje: nekateri so se hoteli popolnoma odtegniti šoli, drugi pa so rekli: šolski otroci so naši župljani, ne morem jih pustiti. Šolska postava nam ne prepoveduje krščanski nauk poučevati, ostanimo pri šoli in delujmo, kar okoliščine pripuščajo. Da v takih razmerah ni bilo službovanje lahko, vsakdo verjame. Svojega mnenja pa vendar nisem tajil, ne tu in ne tam, držal sem se načela: „Bogu kar je božjega, cesarju kar je cesarjevega.“ O. k. deželni šolski svet, ki je imel leta 1870 narodno večino, me je potem imenoval stalnim nadzornikom. A prišlo je vse drugače, kakor smo si mislili. Germanizacija je začela močno glavo kviško dvigati, liberalizem se je tačas vlačil po vladnih krogih, a na Kranjskem pa je bil deželni šolski nadzornik duhovnik. Učitelji sami niso vedeli, pri čem da so, komu bi verjeli. Rovali so pa najbolj taki, ki so sami hrepeneli po viših službah, agitovali so toliko časa, da je stvar dozorela, in so prišli novi gospodje na odlična mesta. Znamenja so kazala, da bodo slovenski zavedni učitelji čisto izginiti. „Sreča pridobiva prijatelje, nesreča pa jih poskuša.“ To se je jeseni leta 1872 prav jasno pokazalo. Skoro vsi prijatelji so nas zapustili, ostali so le nekateri — in to so bili duhovniki, med njimi tudi nekateri rodoljubi svetnega stanú. Duhovniki se sicer niso udeleževali učiteljskih zborov, a podpirali so nas neprestano. Gosp. prošt dr. Jarec je ostal predsednik vdovskemu učiteljskemu društvu, gosp. profesor Jos. Marn je podpiral „Učiteljskega Tovariša“ z dejanjem in svetom, a na srečo se je tačas preselil v Ljubljano g. Stegnar, ki je vodil „Narodno šolo“. Tudi tukaj so nas podpirali duhovniki. Nekateri so sicer rekli: ne vemo, s kakošnim pravcem boste udarili. A dobivali smo vendar le podpore za „Tovariša“ in „Narodno šolo“. Tako ste ostali slovenskim učiteljem dve poziciji: „Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Narodna šola“.

Slovensko učiteljsko društvo pa je moralo umolkni, l. 1873 nismo imeli pri tem občnega zbora. Pred vsem pa je bilo treba pravila prenarediti, kajti s tako zapletenim aparatom ni bilo mogoče delovati; zapustili so nas štajerski učitelji, ki so osnovali svoje društvo in bolj proti nam kakor za nas delali. Omejili smo delavnost, zmanjšali število odbornikov na devet, tako, da nam je bilo mōči sklieti občen zbor. („Vsako leto se oglašajo učitelji iz sosednih dežel, rekoč: osnujte „Vseslovensko učiteljsko društvo!““) To smo že vse imeli, ali kdo je to razdril? — Minoli so časi, ko so sedaj tega, sedaj onega narodnega učitelja po časopisih trgali in obrekovali, ali Avstrija je pravna država, in brez sodbe tudi nobene ne obsodijo, ako drugega ne zagreši, kakor da ljubi svoj narod in spoštuje cerkev. Med tem je pa tudi začel pihati drugačen veter z Dunaja, in že pod vlado pravičnega Kaline na Kranjskem je nehal terorizem, vzlasti od tega časa, ko so se ustavoverci svetlemu vladarju zamerili zaradi vzhodne politike — zasedenja Bosne. (Konec prih.)

Prisilno zavarovanje.

(Dalje.)

Toda: „parturiunt montes, nescitur ridiculus mus“. Ta smešna miška je prisilno zavarovanje po-

slopij proti ognju. Kdor je količkaj proučil zavarovalne razmere, temu bode znano, koliko, kako raznih in kako imenitnih oddelkov obsega zavarovanje in ta mi bode rad pritrdil, da ni najvažnejši mej njimi ravno zavarovanje poslopij proti požaru. Ako se ima že — kakor je naglašal gospod profesor Šuklje — zmatrati zavarovanje za javni ustav, ter zato odtegniti privatnemu pravu, potem bi bilo le logično, da se to zgodi z vsemi strokami zavarovanja. Zakaj naj bi se iz celega sastava iztrgal le jeden člen? Zakaj bi zavarovanje za slučaj smrti, — ta glavni steber, na katerem sloni ljudsko blagostanje —; zakaj dalje zavarovanje premičnosti proti požaru — katere v krajih, kjer je razširjena omika ter razvita obrtnost in trgovina, reprezentujejo vsaj jednako ceno, ko poslopja —; zakaj zavarovanje proti toči in živinsko zavarovanje — katero oboje ima nalogo varovati pogina ogromne vrednosti narodnega gospodarstva —; zakaj konečno prevožno (transportno) zavarovanje po suhem in po vodi zmatrati za manje važno, ko zavarovanje poslopij proti požaru? Temeljitega odgovora na to — o tem sem preverjen — ne mogel bi mi dati niti gospod profesor Šuklje, niti kdo drugi; kajti, ako bi se po gospoda Šukljeta nazoru imel zmatrati za „prvi in najvažnejši razlog ta, da je na Kranjskem dosihmal še tako izdaten odstotek poslopij, katera neso nikjer zavarovana“, tedaj bi se temu nasproti lahko konstatovalo, da premično premoženje z malimi izjemami sploh ni zavarovano, da zavarovanja proti toči naše ljudstvo večinoma še niti ne pozna in da se dobrote življenskega zavarovanja udeležuje komaj $\frac{1}{2}\%$ vsega kranjskega prebivalstva. Po tem takem morala bi biti skrb deželnega zbora, da pred vsem pomore v teh poslednje naštetih zavarovalnih strokah reševati narodni imetek in potem še le poseže po sedaj, vsled hvalevrednega prizadevanja privatnih zavarovalnic, že tako udomačenem zavarovanji poslopij.

Da so kljub temu novodobni reformatorji izbrali si le prisilno zavarovanje poslopij za konečni namen svojega hrepenenja, temu je prav priprost razlog. Ostale zavarovalne stroke zdé se jim pretežavne, prekomplikovane in zato nemajo nič proti temu, da se — če tudi z velikimi upravnimi troški, katere tako radi oponašajo — ubijajo z njimi privatne zavarovalnice; zavarovanje poslopij pa je dandanes tako urejeno, da se tudi v trgovskih ozirih precej okorna birokracija že upa uspešno voditi ga, in zato naj se odvzame privatnim zavarovalnicam. Kaj zato, da gre ravno njim zasluga, da se je ta zavarovalna stroka razvila do take popolnosti: der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen! Pa — posito — da je gospodom res do tega, da je zavarovano vsako poslopje v deželi, ali nemajo zato drugega sredstva, kakor ravno deželno zavarovalnico? Ali bi se isto ne moglo doseči z zakonom, kateri bi to predpisoval, volitev zavoda — izmej jednega obstoječih — pa prepuščal prostej volji lastnikov? Vsekakor bi to bilo bolje svobodnomiselno in ne spominjalo bi tako neprijetno one nesrečne in pogubne misli, da bode ljudstvo srečno še le tedaj, kadar bode gospodarstveno popolnem odvisno od države, oziroma dežele ali z jedno besedo, kadar ga država podjarmi popolnem.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. marea.

Notranje dežele.

Grof Kálnoky je prišel v Budimpešto, kjer ga je sprejel v avdienci cesar, kojemu je predložil protipredloge na ruske predloge gledé Bolgarije.

„Tiroler Stimmen“ paročajo iz zanesljivega vira, da bodo vsi avstrijski škofje v kratkem izdali skupen pastirski list o verski šoli.

Koroški slovenski poslanec Muri, ki je zastopal v deželnem zboru volilni okraj Velikovec, odložil je svoj mandat.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je sprejel dne 2. t. m. kardinale, ki so mu prišli čestitat k obletnici njegovega papeštva. Sv. Oče je odgovoril na adresu, koja je prečital vodja deputacije; besede njegove so bile v glavnih potezah nastopne: Veselil se je svečanosti povodom svoje mašniške petdesetletnice, vendar pa je mnogo vzrokov, ki mu napravljajo skrbi in tugo. Pred vsem je stališče sv. Stola, kajti sredi svečanosti ostali so odnošaji, kakoršni so bili poprej, neprimerni cerkvenemu poglavarju in nasprotni njegovim neodvisnosti. Papež je omenjal izgrede zadnjih

v kateri je pisatelj „Jezičnikov“ pričel učiti slovenščino na gimnaziji ljubljanski. — Leta 1848, kakor smo že čuli, jela se je nagloma učiti slovenščina tudi v latinskih šolah. Razlagati so jo morali koj tedaj nastavljeni učitelji, domači in nedomači, celo Italijani in Nemci, n. pr.: Globočnik, Pogorelec, Petruzzi, Heinz, Rechfeld itd., in takrat se je vzlasti godilo, kar poje Koseski v Sloveniji (l. 1848, l. 24):

Slovenja slobodna potrebo spozna,
De šoli domačo besedo vpelja,
Besedo slovenščine gladko;
Ožuljen učitelj pa briše si znoj,
Kaj bomo tradirali, misli, oj, oj!

Pa tudi kako bomo tradirali, ker sami ne znamo in kako moremo znati, ker se sami učili nismo. (Cf. „Jez.“ X. 72, 73.) Brez potrebne vednosti in brez primernih pripomočkov poučevati je res težko. Pogrešali so tedaj posebno priročne slovnice. Bila je sicer že natisnena leta 1847 dr. J. Muršičeva: „Kratka slovenska slovnica za prvence“, vendar naprosi slovenskega društva odbor Blaža Potočnika, da spiše latinskim šolam namenjeno slovnico, ki je v nemškem jeziku prihajala na dan v posameznih polah. V Ljubljani so rabili v prvih treh razredih slovnico Potočnikovo in zato so tudi nemški raz-

lagali slovenščino, kar seveda je bilo v veliko škodo napredku slovenskega jezika; v drugih treh letih pa je Metelko poglavitne reči razlagal po svoji slovnici tudi v nemščini, in v naslednjih dveh letih bolj natanko, vzlasti glaso- in besedoslovje, in skladnjo po Metelčici s prav kratko novoslovensko književno povestnico k sklepu v osmem razredu. (Cf. „Jezičnik“ X. 74.)

Tako se je godilo slovenščini na gimnaziji, ko nenadoma pokličejo g. Marna iz Horjula, kjer se je trudil s prestavljanjem oddelka sv. Pisma, v Ljubljano; tu precej leta 1857 prevzame nauk slovenski v VII. in VIII. gimnazijskem razredu. Pokojni vodja Nečašek in g. Marn sta po mnogem nasprotovanji od vseh strani polagoma odprla slovenščini vrata na gimnazijo, da sta se saj slovenščina in krščanski nauk predavala v domačem jeziku.

Jasno nam je, kako dobro došli so v tej negotovi, začetni dōbi „Jezičnikovi“ pomenki o slovenskem pisanji; in pisavi onega časa je poznati, da so tedanji pisatelji prav pridno prebirali te pomenke „Jezičnikove“, ki so se likali in oglašali, kakor se je likal in gladil književni jezik slovenski. (Dalje prih.)

dni, koje so pospeševali vladni možje zaradi tega, da bi sramotili cerkev pred očmi njenega poglavarja, da bi proslavljali vstajo in netili sovraštvo. S tem so pokazali prave nakane, koje so imeli pri zasedenji Rima. Pri vsem tem pa je dobro, da svet izve, kako Rim deluje na to, da bi bil spoštovani sedež papežev — kakor to vedno trdi italijanska vlada. Ako je bilo mogoče praznovati v Vatikanu slavnost, zgodilo se je to le zaradi tega, ker so izprevideli ljudje, ki so na vladnem krmilu, da je zanje najbolje, ako ne store ničesa, kar bi jo moglo preprečiti. Toda brezozirno bi bili postopali zoper njo, ako bi bilo to po njihovem mnenju koristno za nje. Papeževa prostost je jako dvomna, ker je odvisna od samovolje teh ljudi. Dokler se v resnici ne bo predružil položaj papežev, toliko časa ne bo zadovoljen in toliko časa se ne bo sprijaznil z njim. Ako so morali papeži nekdaj bivati v katakombah, ne pomeni še, da morajo vedno živeti sredi preganjanj; in ako so jim ta preganjanja postala v slavo, ni to zasluga njihovih sovražnikov, marveč le izliv milosti božje. — Po teh besedah razgovarjal se je sv. Oče s kardinali prijateljski v svoji zasebni knjižnici.

Srbski vladni krogi so za trdno sklenili do skrajne meje izvesti nameravani štedilni sistem. Upajo, da se bodo državni izdatki znižali od 43 na 39 milijonov, in to poglavito s tem, da bodo skrčili proračun vojnega ministerstva in ministerstva notranjih zadev. — Vzlic živahni agitaciji liberalne stranke imajo radikale veliko upanje, da bodo dobili pri današnjih volitvah v skupščino dve tretjini glasov.

Princ Ferdinand **bolgarski** je dobil povodom svojega rojstnega dne nad 2000 brzozavnih čestitk iz raznih bolgarskih krajev. — „Svoboda“ piše: Turčija se mora tesno pridružiti Bolgariji, ako hoče mirno vstrajati na Balkanu, kajti Bolgarija je po svoji geografski in politični legi edina država, koje koristi se vjemajo z onimi Turčije in ki more edina postati zvesta in zanesljiva njena zaveznica. Na ta poziv odgovarja turški poluuraadni list „Tarik“ v članku z napisom: „Odkritosrčni nasveti našim bolgarskim sosedom“, v kojem priznava težavni položaj Bolgarije in prša, kako bi se mogla iz njega rešiti dežela in zakaj bi bilo potrebno, da se odstrani Koburžan. To slednjo potrebo „Tarik“ odločno zanikava, trdeč, da bi bila največja nesreča za Bolgarijo, ako bi v njej navstali nemiri, in to bi se zgodilo, ko bi jo zapustil Koburžan. — Turčija je odklonila ruske predloge, in to za toliko časa, dokler jih ne potrdijo Avstro-Ogerska, Anglija in Italija. Odgovor Anglije in Italije na rusko vprašanje je bil neugoden; kakor pa trdi „Havasovo izvestje“, izrazila je neki Avstrija nasproti miroljubnim in spravljivim ruskim predlogom svojo zadovoljnost in pristavila, da so napominani predlogi sposobni kot podlaga nadaljnim razpravam. Jako neverjetna pa je vest, da hoče Rusija rešiti bolgarsko vprašanje potom veleposlaniške konference. Kajti predobro jej je še v spominu carigradsko posvetovanje, ki se je vršilo po plovdivski vladni prekuciji in ki ni doseglo nikakoršnega vspeha, akoravno je trajalo več mesecev.

Dr. Bergmann je neki prosil, naj pripravi **nemškega** cesarja na bližnjo smrt bolnega prestolonaslednika. V San Remu zbranim zdravnikom je došel iz Berolina vladni ukaz, da morajo strogo molčati nasproti časnikarskim poročevalcem o stanju cesarjevičevem; zanaprej poučevali nas bodo le buljetini, kako se godi visokemu bolniku.

Francoska zbornica je dovolila, kakor že zadnjič povedano, vsled želje ministra Flourensa znesek za veleposlanništvo pri Vatikanu, akoravno je komisija predlagala, naj se izbriše iz proračuna ta postavka. Mislil bi človek tedaj, da je postala liberalna zbornična stranka manj sovražna veri in njenim napravam. Toda pri razpravi o jetnišnicah pokazalo se je ravno nasprotno. Proračunski odsek je predlagal, naj se skrči plača jetnišničnih duhovnikov na 500 frankov (in to brez vsakih stranskih dohodkov!). Slavni škof Freppel je temeljito pobijal ta predlog: Delo in pouk ne poboljšuje edino in v prvi vrsti jetnikov, temveč je za to vera neobhodno potrebna. Zatirati duhovska opravila v jetnišnicah je toliko, kakor tlačiti versko prepričanje. Država nima niti pravice nalagati poleg sodnijskih kazni tudi še druge; nikakor ne sme jemati jetniku verskega tolažila in mu braniti izvrševanje verskih dolžnosti. Zakon sme ukazovati: Ti ne smeš iti iz ječe — a nikakor ne: Ti ne smeš moliti; tukaj moraš živeti kot lenuh, kot brezbožnik. Toda vzlic tem jasnim besedam je rekel poročevalec Milleraud: „Po mnenju našem je bolje, da kaznjence poučimo o državnih in moralnih vprašanjih, nego o cerkvenih. Kakor so posvetne postale šole in druge javne naprave, tako hočemo imeti tudi jetnišnice posvetne; v tem oziru pričeto delo izvršili bomo do najskrajnejše meje.“ In predlog komisije je prodr! Millerauda pa bi človek lahko vprašal: Ali veš, da bodo možje tvojega mišljenja tudi toliko časa gospodarili v Franciji, da bo „pričeto delo izvršeno do najskrajnejše meje?“ Dvojimo! — Zaradi Wilsonove razsodbe huđujejo se tudi naši avstrijski liberalni listi, ki se navdušujejo za današnjo francosko republiko, seveda zaradi njenega sovraštva zoper cerkev. „N. Fr. Pr.“ je dobila brzozav iz Pariza: Cassagnac je rekel: „Ljudje, ki so ležali nekdaj na trebuhu pred Grévyjem celih devet let, maščevali so se nad njegovim zetom za to njihovo poniževanje.“ Seveda, ti probujeni ljudje devetnajstega stoletja ne vedo, kaj je sramotno za republiko. Ne-

častno ni za njo, da se je izrekla taka razsodba, marveč le, da se je v njej zgodilo kaj takega, kar jo je provzročilo.

Rumunski zastopnik na Dunaji, Olanescu, naznanil je grofu Kálnokyju, da bo v kratkem prišel v avstrijsko prestolnico minister Stourdza zaradi zopetnih razprav o trgovinski pogodbi. — V Turnu-Severinu, kjer je izvolila vladi nasprotna stranka svojim poslancem mladega princa Cuso, izbruhnila je dne 2. t. m. vstaja; izgretniki prognali so državne uradnike in razrušili vsa javna poslopja. Domobranci in kalaraši so zasedli mesto ter napravili zopet red. Mnogo ljudi je zaprtih. Toda bati se je novih nemirov, kajti narod je zelo razburjen. — Vladni listi objavljajo celo vrsto uradnih listin, ki dokazujejo, da princ Cusa ni pravi sin kneza Cuse, marveč le otrok ubogih starišev, kojega je knez vsprejel za svojega sina.

Abesinski neguš še ni prišel v Asmaro. V ponedeljek zvečer prišlo je tjakaj več vojnih krdel, ki so se nastanili v bližnjih selih, da preskrbé živč za glavno armado. — Iz Suakima se poroča: Vsled vojske, koje je napovedal Italijan kralju Janezu zaradi umora pri Dogaliji, ukazal je kalif Abdallah svojemu poglavarju v Rozeirasu, naj s svojimi 3000 vojaki plane v Abesinijo, zasede provincijo Goggiam in jo pridobi pod vrhovno oblast svojega kalifa. Poglavar imenom Muzref El-Nattuš je nabral še 7000 prostovoljcev in dervišev ter vdaril v Goggiam. Neguš pa je poslal svojega najstarejšega sina rasa Areo z 8000 vojaki, da bi jih zopet prognal iz Abesinije.

Izvirni dopisi.

Iz vaše okolice, 29. februarija.

Pojó, pojó zvonovi,
Srea je mir otet,
Slovó jemljó zvonovi,
Bog te obvaruj, svet!

Zopet se je mati zemlja odprla in prejela v svoje hladno krilo moža značajnega, ljubljence vseh, ki so ga poznali, sprejela vaškega župnika g. Janeza Budnarja. Je li čudo, da se je napolnil trg vaški ogromnim številom prebivalstva ne samo domače župnije, nego tudi mnogo zunanjih; je li čudo, da je narod veren, živč ob savskih bregovih, plakal po župniku-buditelju, kojega je ljubil iz celega srca?! Da, v resnici iz srea narodovega govoril je prečast. šmartinski g. dekan, ko je živim, globoko segajočim govorom risal življenje drazega ranjkega, proslavljal njega ljubeznjivost in požrtvovalnost do vsacega, bodisi gospoda ali ubožca. Nijedno oko ni ostalo suho, ko je gospod govornik ranjkega, poslavljajoč se v svojem in imenu vseh zbranih od njega, priporočeval molitvi župljanov, povdarjajoč, da ljubezni naše, akoravno nas smrt in grob loči od ljubljencea, vendar nič zmanjšati ne more, ker imamo upanje, da se zopet vidimo nad zvezdami! 13 duhovnikov, ki so prihiteli nekateri od zelo oddaljenih krajev, mnogo odličnega občinstva, domači šolarji s črno prepreno zastavo in nebrojno ljudstvo spremilo je predrazega k grobu; tu, pred domom in v cerkvi zapeli so mu vrli hotiški pevci še eno žalostinko.

Lp.

Iz **Gotenice na Kočevskem**, 3. marca. Umrl je pretekli petek ob 11. uri po noči mnogim gospodom dobro znani umirovljeni župnik in zlatomašnik gosp. Jurij Steurer pri svojem stričniku J. Jakliču, ondotnem župniku. Ranjki je bil rojen leta 1805. v fari Stara Cerkev na Kočevskem, kjer je svojo zadnjo službo opravljal kot večletni župnik ter sozidal leta 1855. novo cerkev. Če tudi skoraj zmerom bolehen, doživel je vendar visoko starost in preživel, če se ne motimo, vse svoje sošolce. Nadlegovala ga je od mladosti huda in mučna naduha, koje je bil steknil kot mlad kapelan na neki obhajilni poti. Vso bolehavost pa je pozabil v družbi prijateljev, med katerimi je bil vedno dobre volje in veselega srea, znal pa tudi druge razveseljevati, da malokdo tako. Imel je do zadnjega jako dober spomin in je rad pripovedoval s posebno njemu lastno mikavnostjo dogodke iz svojega življenja. Bil je pošten duhoven in skrben pastir, ter je svojim župljanom napravil dvakrat sv. misijon — redka prikazen v ondotnih krajih. Pred nekaterimi leti obiskoval je sivi starček še svoje duhovne prijatelje na Gorenjskem, in ko je leta 1882. pri Stari Cerkvi daroval zlato mašo, prihiteli so nekateri izmed njih osebno mu čestitat. Revez je proti koncu svojega življenja veliko trpel; tega trpljenja ga je rešila smrt, koje je pogostem imel pred očmi (napravil si je bil pred nekaterimi leti sam nagroben spominek s primernim napisom). Pogreb je bil danes ob 9. uri dopoldne. Ranjkega priporočamo vsem prijateljem in znancem v blag spomin in v pobožno molitev. R. I. P.

Iz **Cerknice**, 4. marca. V petek zjutraj ob 3. uri umrl je v 42. letu svoje dōbe previden s sv. zakramenti g. Anton Kraševč. Predlansko zimo že zbolel je nevarno, marsikateri je dejal: ni ga več leka zanj; vendar navidezno vsaj si je opomogel, in skoraj do zadnjega dne hodil, delal in se gibal.

Pokojni bil je večletni veliki župan cirknjski. V ožji notranjski domovini bil je poznat kot navdušen narodnjak, izbran govornik in ljubeznjiv tovariš. Z ranjeim g. Adolfom Obrezo in nekaterimi drugimi priredil je — tabor v Cirknici. Govoril je tedaj pod našo prastaro lipo: „kako bi se jezero moglo posušiti“.

Posebno rad zabaval se je z lovom. S svojimi kratkočasnimi napitnicami, veselim, čisto donečim glasom ter prikupljivim obnašanjem je na vsako veselico in zabavni večer — dobro došel.

Telesni ostanki njegovi izročili so se v soboto popoldne blagoslovljeni zemlji. Nebeški mu mir in pokoj! Med nami pa blag spomin! —r.

Dnevne novice.

(Dr. Holub) predava danes zvečer v redutni dvorani v korist nemškega „schulpfeniga“. Ker je s tem vstop narodnim krogom na vsak način zabranjen, sklenili so nekateri rodoljubi tukajšnji naprositi g. dr. Holuba, da jutri, ako mu bode mogoče in ako že ni kam drugam namenjen, predava na korist ljubljanskih ubožcev. S tem so dotični gospodje hoteli ustreči narodnim krogom, in mi upamo vsekakor, da se bodo zavedni narodnjaki mnogoštevilno udeležili jutrajšnjega predavanja.

(Pisateljskega društva) zabavnemu večeru zadnjo soboto je predsedoval blagorodni g. Peter Grasselli. Čital je gosp. Evgen Lah „statistične podatke o kranjski duhovščini“. Priznati moramo, da je imel g. predavatelj mnogo truda pri nabiranju potrebnih podatkov in zasluži tem večjo hvalo za svojo neumorno delavnost. — Odbor za „Strossmayerjev večer“ se je pomnožil za tri nove člane. Prihodnji zabavni večer bo v petek, 9. t. m. Predsedoval bo g. K. Pirc, čital pa g. A. Trstenjak.

(Imenovanje.) Č. g. Fr. Košuta, dekan v Ločniku, imenovan je kanonikom stolne cerkve goriške.

(Stritarjevih zbranih spisov) je izšel 36 snopič. Vsebina: Zorko (Konec). — Nedolžen!

(Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi nameravani koncert 18. t. m. na čast zlate maše mil. biskupa Juraja Strossmayera.

(Osepnice.) Dne 3. t. m. so zboleli: 1 moški, 1 ženska 2 otroka. Ozdravela: 2 moška, 1 ženska. Bolnih 83 oseb.

(Občni zbor) delničarjev ljubljanske predilnice in tkalnice bo dne 7. aprila v Trstu.

(Slovensko gledališče.) Sinočnjo predstavo „Revček Andrejček“, ki smo jo v tej sezoni imeli priliko videti že v tretjič, bili smo povse zadovoljni; smemo reči, da so igralci in igralke svoje vloge bolje igrali, nego prejšnjekrati. Osobito nam je povdariti, da je g. Borštnik kot „Revček Andrejček“ zopet sijajno dokazal, kako globoko je pojmlil in proučil notranje stanje oslabelega reveža. Čestitamo mu na vspehu. Izborna so igrali tudi gospici Zvonarjeva, Gostičeva, gg. Kocelj in Danilo. V ostalem smo bili tudi zadovoljni z drugimi predstavljalci.

(Izvanredno.) V fari Žužemberk porodilo se je l. 1887 med 152 novorojenci 10 parov dvojčkov.

(Iz Borovnice) se nam poroča: Tukajšen posestnik, v kojega hiši je nastanjena c. kr. žandarmerija v gorenjem nadstropji, dal je napraviti zvonček, da pozvoni, kdor pride ponoči po opravku, in tablice z nemškim in slovenskim napisom „zvonček do žandarmerije“. Ta tablica je bila dolgo nabita. Nekega gospoda pa so one slovenske besede na tablici tako spekle, da se je morala odstraniti tablica z dvojezičnim napisom. Je li to potrebno, ker pri nas ni ne enega Nemca?

(Svarilo.) V laškem okraji na Štajarskem se klati neka ciganska družina z vozom, ki popravlja kuhinjsko posodo, posebno rada bakrene kotlje. Silno so nadležni in kar siloma jemljó posodo, katero hočejo z bakrom ali cinom prevleči. Prej pravijo, da malo računijo, potem pa zahtevajo veliko plačilo, akoravno slabo delajo. Od sv. Marjete poleg Rimskih Toplic jih je orožnik pregnal.

(Vojsko domačim mačkom) so neki Nimrodi krog Lašič in Turjaka napovedali. Kmetje so ne-

voljni zaradi tega. Pravijo: „Kmalu nam bodo miši in podgane vso mogočo škodo delale po hlevih, skednjah, žitnicah, hišah itd. S strupom to „nesnago“ preganjati je nevarno in tudi malo uspešno. Ako lovci katero mačko v gozdu dobé, naj jo že pobijejo; nikar pa naj ne zasledujejo maček po njivah in vrtih krog hiš. Kje pa imajo mačke priklenjene?“

(Iz Velikih Lašč) se nam poroča: V tekočem letu do danes dné 2. marca imamo 32 mrtvecev, največ otrok, ker razsaja pri nas škrlatinka in vrtica. To število daleč presega zares izkaze mrtvih v prejšnjih letih, vendar kaže, da bolezen pojenjuje. Šola je zaprta že od 3. januarja. Kdaj se bo zopet odprla? Čas je zato in vreme postaja ugodnejše. Naj bi dotični možje ukrenili potrebno.

(Premeščena) je gđč. Avgusta Kolnik, začasna učiteljica na Unci v Stari trg pri Loži. Na Unec je prišla kot začasna učiteljica kandidatinja gđč. Viljemina Leskovec.

(Štajerska kmetijska družba) je odlikovala več učiteljev in nekaj družih vzornih kmetovalcev s zlato, srebrno ali pa bronasto društveno medaljo, s častno diplomom ali pa z denarno nagrado za uspešno razširjanje umnega kmetijstva.

(Nov velik hótél) namerja neki Dunajčan v Mariboru pozidati in že išče ugodnega prostora.

(Spominski denar) in spominske svetinje za bodočo štiridesetletnico vladanja presvetlega cesarja pričela je kovati dunajska denarna kovarna.

(Beguna) c. kr. 47. pešpolka mariborskega prišli so te dni v Gradci, kamor je prišel v vojaški obleki obiskat svojega sorodnika, češ, da ima nekaj dni odpusta. Ob ugodni priliki, ko sorodnika ni bilo doma, preobleče se, pusti vojaško obleko sorodniku, v njegovi pa zbeži. V soboto so ga prijeli.

(Z Dunaja) se nam poroča, da je danes vstopil v nemški viteški red grof Stürgkh, poročnik v osmem lovskem bataljonu. Vpeljal ga je deželni komtur, eksc. grof Maks Coudenhove.

(Okrajni šolski nadzorniki na Goriškem.) Za mestni šolski okraj goriški je imenovan gimnazijski profesor v Gorici Jos. Culot; učitelj na vadicnici v Kopru Jos. Pich za ljudske šole z italijanskim poučnim jezikom v okraji gradiščanskem; učitelj na deški ljudski šoli v Trstu Martin Sinkovič za šolski okraj sežanski; profesor na goriškem učiteljski Fr. Vodopivec za okolico goriško in za ljudske šole s slovenskim poučnim jezikom, v šolskem okraji gradiščanskem; vodja ljudske šole v Kobaridu Fr. Dominko za šolski okraj tolminski.

(Zagrebski telefon) ima na svoji osrednji postaji 4452 zvez, naročnikov pa 72.

(Domobranski minister) je izdal odlok, da državljani tostran Litave ne morejo služiti v črni vojski na Ogerskem, in nasprotno ne Ogru v Cislitaviji. Le častnikom se dovoli službovanje v obeh državnih polovicah, ako prosijo pred oboroževanjem.

(Poljedelski minister), grof Falkenhayn, naklonil je kot državen prispevek za darila 200 gold. na korist dirki, ki se bo vršila letos ob priliki celjske krajniške razstave.

(Za črnogorsko parobrodno društvo) podpisalo se je do sedaj delnic za 338.000 frankov. Črnogorci podpisali so 261.000 frankov, Avstrijani 75.000 fr., Rusi pa 1000 fr. Delnice so po 500 frankov. Da bo Francoze za to podjetje navdušil, šel bo v kratkem Peter Karadjordjevič sam v Pariz.

(Umrli) je naslovni biskup v Subotici v Bački na Ogerskem, Ivan pl. Antunović. Pokojnik je imel plemenito srce in blagodarno roko za svoj rod. Bil mu je pravi učitelj, svotovalec, dobitnik in neustrašen vodja v sreči in nesreči. Posebno se je zanimal za izobrazbo hrvatske mladine na Ogerskem ter veliko daroval v ta namen. Pretrpeti je moral mnogo neprijetnosti od Madjarov. Izdajal je nekaj let hrvatski časopis „Bunjevački i šokački vilu.“

(Mrzlo vspomlad) bomo imeli, če se bo vreme po vremenskih prerokih ravnalo. Napovedali so za mesec marec: od 1. do 5. mrzlo in neprijetno vreme; od 6. do 9. gorko; 11. dež; od 12. do 16. lepo; od 17. do 19. zjutraj mraz, da bo zmrzovalo; 30. sneg in zmrzlina. Za april: do 4. mraz; od 12. do 17. občutljivo mrzlo, jasno in vetro; od 20. do 22. mrzlo in neprijetno. Majnik bo imel do 26. neki silno mrzle noči, poslednji dan pa — slano — brr!

(Lastnika mariborske plinarne) gospoda Jurija Grafa, ki se je že pred leti nastanil v Oberhambachu na Nemškem v porénski pokrajini, našli so v njegovi hiši dne 23. februarja umorjenega. Po sobi

je bilo za 157.000 mark vrednostnih papirjev raztresenih, omare so bile vse vlomljene. Denarja niso nič našli, ker so ga menda odnesli roparji. Graf je stanoval sam in je bil silno boječ.

(Obesil se je) med Trebnjem in Mirnopečjo v hosti blizu velike ceste nepoznan popotnik, čedno oblečen, okoli 30 do 35 let star. Pisanja, iz katerega bi se dalo spoznati osebstvo in domovje njegovo, ni imel nič pri sebi, razven košček lističa, v kojem mu neka oseba (tudi ne poré od kod) očita, kako je nji in svoji oblubi nezvest postal. Gotovine imel je pri sebi le 95 kr. Svoje nesrečno dejanje je moral izvršiti že pred par tedni, ker klobuk poleg njega je bil s snegom zmetan; on sam pa, seveda, popolnoma zmrzel.

Telegrami.

Dunaj, 4. marca. Škofovska posvetovanja, ki se bodo jutri pričela, tičejo se izključljivo šolskega vprašanja. Pričakuje se, da bodo prišli vsi cislitvanski škofje.

San Remo, 5. marca. Prestolonaslednik je imel včeraj dober dan. Kašelj in bruhanje manjša.

Suakim, 5. marca. Derviši so včeraj napadli mesto, a so bili po večurnem boji in z velikimi izgubami odbiti.

Belgrad, 5. marca. Kolikor do sedaj znano, voljenih je 130 radikalcev in 12 liberalcev.

Berolin, 5. marca. Cesar se je nekoliko prehladil.

Bukarešt, 4. marca. Ministerstvo je odstopilo. Kralj je poklical k sebi v posvetovanje senatnega predsednika Ghiko.

Listnica opravištva.

G. I. K. v J.: Načelno Vaši želji ne moremo vstreči, dasi bi osebno to storili prav radi. Vaš naslov je prav do ločen in jase, povedano je ne le Vaše ime in pošta, ampak tudi kraj, kam ima hoditi. Ako mislite, da bi nemški pristavek A. Vas te zares pomilovanja vredne nadležnosti rešil, mi tega mnenja biti ne moremo, ker se nam bode pravice med nami vendar priznalo vsaj toliko, da bode vsak, kedor hoče javno delovati med nami, tudi naša imena poznal, ne da bi jih pačili s tujimi. Ako bi pa tukaj bila kaka osveta, česar si sicer misliti več ne moremo, utegnil bi se kedo najti, ki bi bil v tem misel drugačnih. Zdravstvujte!

Umrli so:

27. febr. Leonila Eber, vrtnarjeva hči, 1½ mes., Pred Prulami št. 25, Variola.

29. febr. Evgen Sartori, ključarjev sin, 18 dni, Poljanska, cesta št. 31, slabosti. — Julija Jeretina, krojačeva hči, 10 let, Žabjek št. 2, Variola. — Jožefa Jerančič, hišna posestnica, 28 let, Krakovske ulice št. 37, Variola.

1. marca. Ivan Orehek, privatnega uradnika sin, 8 mes. Emonska cesta št. 10, božjast. — Cecilija Zakrajšek, kovačeva žena 58 let, Gradišče št. 10, jetika.

2. marca. Albina Jeločnik, črevljarjeva hči, 6 let, Rožne ulice št. 39, Serophulose. — Reza Tomič, krojačeva žena, 65 let, Karlovska cesta št. 3, bljuvanje krvi. — Jovana Cirk, delavčeva hči, 7 let, Kravja dolina št. 1, jetika.

3. marca. Marija Potočnik, učenska, 15 let, Poljanska cesta št. 30, jetika.

V bolnišnici:

28. febr. Jožef Helbing, gostač, 69 let, pljučni emphysem.

29. febr. Mihajel Novák, delavec, 48 let, vnetica možganske kožice. — Urša Dachs, gostija, 63 let, vsled raka. — Reza Grat, gostija, 70 let, oslabljenje.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	arokomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	726.0	— 15.2	sl. svzh.	megla	4.30
3. u. pop.	723.1	— 1.0	sl. zap.	jasno	sneg
9. u. zveč.	724.4	— 5.4	"	"	"
7. u. zjut.	727.2	— 4.0	sl. vzh.	megla	
4. u. pop.	728.0	— 1.6	"	del. jasno	0.00
9. u. zveč.	729.3	— 10.0	"	jasno	

Dne 3. zjutraj megla, pozneje jasno, popoldne toplo, po noči je snežilo. Dne 4. zjutraj megla, pozneje jasno in vetro, krasna noč. Srednja temperatura obeh dni — 6.5° in — 5.2° C., oziroma za 8.6° in 4.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

5. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 45 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	78 " 65 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " 60 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 60 "
Akcijske avstr.-ogerske banke	856 " — "
Kreditne akcije	267 " 90 "
London	126 " 95 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 04 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 99 "
Nemške marke	62 " 30 "

Tržne cene

dné 3. marca.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	4 06	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	3 74	Jajce, jedno,	— 2
Oves,	2 44	Mleko, liter,	— 8
Ajda,	4 22	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	3 74	Telečeje	— 50
Koruz,	5 36	Svinjsko	— 60
Krompir,	2 67	Koštrunovo	— 36
Leča,	12 —	Pišance	— 50
Grah,	13 —	Golob	— 25
Pižol,	11 —	Seno, 100 kgr.	2 67
Maslo, kgr.	1 —	Slama,	2 32
Mast,	— 66	Drva trda, 4 mtr.	7 50
Špeh svež,	— 60	" mehka, " "	4 50

MARIJANA RUPNIK,

izdelovalka umetnih cvetlic,

na sv. Petra cesti v Ljubljani

šte. 13. v prvem nadstropji,

se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in vsem dobrotnikom za izdelovanje vsakovrstnih cvetlic, kakor: šopkov, vencev za altare in bandera itd. Ravno tako nareja tudi popolne oprave pri novih mašah in enakih slovesnostih, vse po primerni ceni.

Tudi vnanja naročila se točno in natančno izvršujejo. (4)

Prošnja in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si priporočati se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu za

vezanje knjig,

kot: Missale Romanum, brevirjev, časopisov, društvenih, uradnih, molitvenih in šolskih knjig; dalje pisateljem in založnikom za elegantno vezanje in broširanje vsakovrstnih knjig. Prevzemam jih tudi v varstvo, prodajo, razpošiljatev in založništvo. Galanterijska in kartonažna dela izvršujem v baržunu in svili.

Pišli zaslužki so me prisilili, da se obrnem tem potom do p. n. občinstva.

V nadeji obilnih naročil priporočam se najodličnejšim spoštovanjem

Franjo Dežman, (4)

knjigovez v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.

Dvanajst Večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

Izdal in založil dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja.

Cena 70 kr. s poštnino 75 kr. (6)

Naprodaj v „Katoliški Bukvarni“.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in naplsov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rešeno fino delo in najnižje cene.

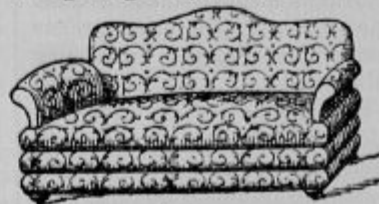
Posebno priporočila za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje. (4)

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3.

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu za izvanredno znižano ceno, veljavno le januarija in februarja t. l.: Divane (glej podoba) po 26 in 27 gld. Stole po 8 in 9 gld. Mo-

droce na peresih (Federdratzen) po 10 gld. Žimnice po 22 gld. in višje. Molilni klečalniki in cerkveni stoli.

Za dobro in pošteno delo se jamči. Naročila z dežele in poprave, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela se točno in najceneje izvršujejo.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.